

Har vi overhovedet råd til at overleve?

Hun giver ikke noget færdigpakket svar, men hendes håbefulde bog om regenerativt landbrug handler om en udvikling, en bestræbelse, ja, ligefrem en ny følsomhed i bondens forhold til jorden.

KIM SKOTTE

Sofie Isager Ahl: Regeneration. Gensidigt helende praksisser i en ny jordbrugsbevægelse.

Laboratoriet for Æstetik & Økologi, 303 sider

Klimakrisen og styrtdykket i biodiversitet har det med at løbe med de store overskrifter, men 'menneskekrisen' med dens overforbrug af Jordens ressourcer har mange andre aspekter. Et af de mere stilfærdige, men ikke mindre kritiske, er jordbundskrisen, som Sofie Isager Ahl går i dybden med i 'Regeneration' med undertitlen 'Gensidigt helende praksisser i en ny jordbrugsbevægelse'.

FN slog i 2014 alarm. Hvis vi bliver ved med at dyrke jorden med de samme metoder og den samme intensitet som hidtil, vil der ikke være mere jord at dyrke fødevarer i om 60 år. Erosion udløst af klimaforandringer forstærket af et alt for effektiviseret landbrug er en giftig kombination. Stort udbytte på den korte bane, som udmønter sig i økologisk katastrofe på den lange, synes at være et typisk træk ved den moderne civilisation, hvor mange munde skal mættes, og bundløst dybe lommer fyldes.

Et moderne landbrug med dyb pløjning, sprøjtemidler, intensiv dyrkning af monotone afgrøder og stadig tungere landbrugsmaskiner, der 'stamper' jorden for fast til, at regnorme og mikroorganismer kan trives, har givet stort udbytte. Men kortsynede interesser udgør på sigt en eksistentiel krise. Det er allerede nu så absurd, at 'kapitallogikken' ikke blot gør jorden gold, men gør livet svært for bønder, der gerne vil have mindre landbrug og grønnere fingre.

Så hvad kan man gøre?

Regenerativt landbrug er et af de mest spændende svar. Et regenerativt landbrug arbejder aktivt på at øge humusindholdet og det mikrobiologiske liv i jorden. Gør man det, gør man ikke bare jorden sundere og mere frugtbar. Man binder også den CO₂, vi udleder i så katastrofale mængder. I modsætning til det konventionelle landbrug vil et regenerativt landbrug være et plus i CO₂-regn-

skabet. Alene det burde udløse massiv offentlig opbakning.

Biodiversitetskrisen har lært os, at vi ødelægger langt hurtigere, end vi forstår, hvad vi ødelægger. Jorden under vore fødder er i sig selv et komplekst økosystem, hvor mikroorganismer og svampesporer har travlt. Der er således flere organismer i ét gram sund jord, end der er mennesker på planeten. Jordlaget er hjemsted for 1/4 af planetens biodiversitet, men vi kender kun til 1 procent.

I den krise, vi befinder os, er det afgørende at analysere problemerne, men nok så meget at komme med konstruktive, håbefulde løsningsforslag. Det regenerative landbrug er et forsøg på at udvikle et landbrug, hvor man giver tilbage til jorden, samtidig med at man dyrker sine fødevarer.

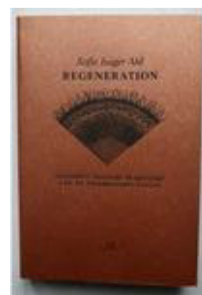
Det er ikke gjort med økologi alene. I takt med økologiens eksplosivt voksende popularitet gentager man ifølge Ahl mange af det konventionelle landbrugs problematiske praksisser blot uden sprøjtegift. Regenerativt landbrug udgør ikke noget færdigpakket svar, men skal mere ses som en proces, en udvikling, en bestræbelse, ja, ligefrem som en ny følsomhed i bondens forhold til jorden.

Sofie Isager Ahls bog er både filosofisk, landbrugsfaglig og bundet op på de unge regenerative bønders krisefølsomhed. 'Regeneration' er komponeret over de fire årstider. Det konkrete udgangspunkt er det lille år, hun tilbragte på Sogn Jord- og Hagebrugs-skule i Aurland, hvor man i 2017-20 gennemførte pilotprojektet 'Agronomisk optimalisering av karbonbinding og jordfrugtbarheit'.

Her på Vestlandet, i bunden af en dyb norsk fjord, finder man den fore-

■ Sofie Isager Ahl blandt produktive medskabninger på sæteren i Aurland. Privatfoto

“ Menneske/natur-krisen udløser et paradigmeskift i landbruget

løbig eneste skole for regenerativt landbrug i Skandinavien. Hertil søger unge mennesker, også fra Danmark, der føler nødvendigheden af at gøre noget konstruktivt for deres børns fremtid i arbejdet med jorden og dyrene.

Paradigmeskift i dyrkning af jord
Menneske/natur-krisen udløser et paradigmeskift i landbruget. Hvor en bonde tidligere var mest optaget af at forvalte arven fra forfædre bedst muligt, er målet nu at genopbygge jorden, så den for fremtiden også kan brødføde efterkommerne. Ahl definerer regeneration som »overleveringen af betingelserne for liv«.

Biosemiotisk handler det også om en ny opmærksomhed. At læse og tolke tegnene i markerne, omgivelserne og ens eget liv. Bondens fornemmelse for livet i jorden kommer i centrum, uden at man på nogen måde afviser videnskabelig analyse og relevant teknologi.

Med et liv som regenerativ bonde vil man møde en mur af økonomiske udfordringer i et samfund med urealistiske fødevarerpriser og skæve støt-teordninger. Det er op ad bakke, og også derfor er det regulært bevægende at læse om de unge, håbefulde bønders ildhu og frustrationer.

Når 'Regeneration' får karakter af en slags grundbog, handler det om nødvendigheden af at gentænke krietænkningen og landbrugets praksis filosofisk. Donna Haraways opfordring til at »ørke at blive i besværet« i en klimakrisetid er et naturligt omdrejningspunkt for et regenerativt landbrug, men Ahl spænder et vidt forgrenet net med brug af blandt andet Derridas tanker om hjemfølgelse,

DET SKREV VI OM ...

'Naboplanter'

»Der er nogle, der mener, at det slet ikke giver mening at skelne mellem natur og kultur mere, at naturen med stort N i det hele taget ikke findes, men en anden ting, jeg godt kan lide ved 'Naboplanter', er, at den sådan set er ligeglad med det skel, om det findes eller ej, om naturen findes eller ej. Bogen påpeger snarere, præcist og poetisk, at vi uanset hvad indgår i forskellige kredsløb med vores omgivelser, også når vi står og binder vinranker op med en wire.

»Markerne virker uendelige. Række på række fortsætte de, uforstyrret af landskabets hældninger og fold, bugter sig tæt om byen som om de hvert øjeblik kunne overtage den, forvandle den til vin. Jeg kan ikke se andet end vinstokke, her hvor jeg står, og jeg føler mig uendelig lille«.

Den følelse – at føle sig uendelig lille – er måske slet ikke så dum endda«.

Mikkel Krause Frantzen, Politiken, 2018

Eduardo Kohns biosemiotik og Simone Weils 'Rodfæstelsen'.

Ahl gør sig mange frugtbare tanker om forholdet mellem poesi og videnskab, om jordbrug som en praksis med sin egen etik og æstetik, men i kulissen rumler den absurde klemme, vi befinder os. Et paradoks, sci-fi-forfatteren Kim Stanley Robinson har formuleret således: »Har vi inden for det nuværende økonomiske regime overhovedet råd til at overleve?«.

kim.skotte@pol.dk